

Египетски лешояд *Neophron percnopterus*

Описание на вида

Далечен мигрант, който в Северна България се среща в малък брой (1-5 птици на сезон). Наблюдавани са единични мигранти и двойки. При реене при подходящи условия може да се издигне много високо. При положение, че за построяване на ветропаркове и фотоволтаични централи, се предпочитат неземеделски земи (предимно пасища и поляни), се застрашават и местата, където тези видове често търсят храна.

Сн. Светослав Спасов, БДЗП

Степен на проученост, обзор на наличната информация и принос на проекта

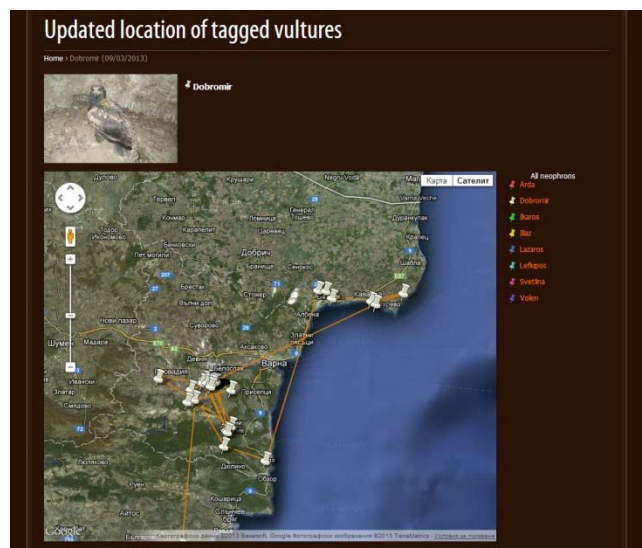
В България миграцията на египетския лешояд е сравнително слабо проучена, като по-голямата част от данните се отнасят до есенната миграция. Пролетният прелет започва от средата на февруари, а есенният продължава до октомври (Симеонов и др., 1990). В периода 1979 до 2003 г. (с изключение на 1994, 1995, 1997 и 2000 г.) е проучена есенната миграция на вида в района на Атанасовското езеро, като за 24-годишния период са регистрирани числености до 10 (1990 г.) индивида за миграционен сезон (Michev et al., 2011). В три от годините не са регистрирани мигриращи египетски лешояди. Според това проучване миграцията на египетския лешояд започва от последната десетдневка на август и протича до последната десетдневка на септември (между 25 август и 21 септември). През есента на 2004 г. в рамките на целенасочено проучване на есенната миграция в Източна България, паралелно на 9 наблюдателни точки за целите на Натура 2000, миграция на египетски лешояд е установена единствено в района на Созопол при село Равадиново (1 инд.) и в Странджа при Малко Търново (1 инд.) (БДЗП, 2005). Птиците са наблюдавани през втората половина на октомври. През 2005 г. при проучването на есенната миграция в Източна България паралелно на 9 наблюдателни точки, египетски лешояди са установени в района на Добруджа при Суворово (2 инд.), в района на Провадия (10 инд.) и Атанасовско езеро (2 инд.), като най-голям брой прелитащи египетски лешояди за миграционния сезон са установени при Провадия. Птиците са наблюдавани в периода от началото на август до средата на септември. В периода от 2006 до 2010 г. започват да се провеждат проучвания на миграцията на птиците във връзка с инвестиционни интереси за изграждане на ветрогенератори, като проучванията са съсредоточени основно в Добруджа. При тези проучвания е наблюдаван един египетски лешояд при село Василево през 2010 г. В периода 2008 – 2009 г. проучвания на есенната миграция са осъществени и по поречието на река Дунав и Дунавската равнина, като мигриращи египетски лешояди са установени да прелитат в района на село Иваново (в Защитена зона „Ломовете“) – 4 индивида (НБОИ, 2012).

В Световния справочник на миграционните пътища на грабливите птици (Zalles, Bildstein, 2000) като места с миграция на египетски лешояди, освен Атанасовско езеро, са посочени курорта Албена, Котленска планина, Малко Търново, Кресна, Пловдив, Радовец. Следва да се отбележи, че тези данни са от времето преди катастрофалния спад в популацията на вида, когато на север от посочените места и в България съществуваха обитавани гнезда на вида (НБОИ, 2012).

За пролетната миграция на египетския лешояд съществуват малко данни. През пролетта на 2005 г. при паралелните проучвания на пролетната миграция в Добруджа са наблюдавани 6 птици при Провадия. В периода на интензивни проучвания на миграцията в Добруджа, поради засиления инвеститорски интерес за изграждане на ветрогенератори, мигриращи египетски лешояди са установени при село Стан – 1 инд. (2010 г.) и при

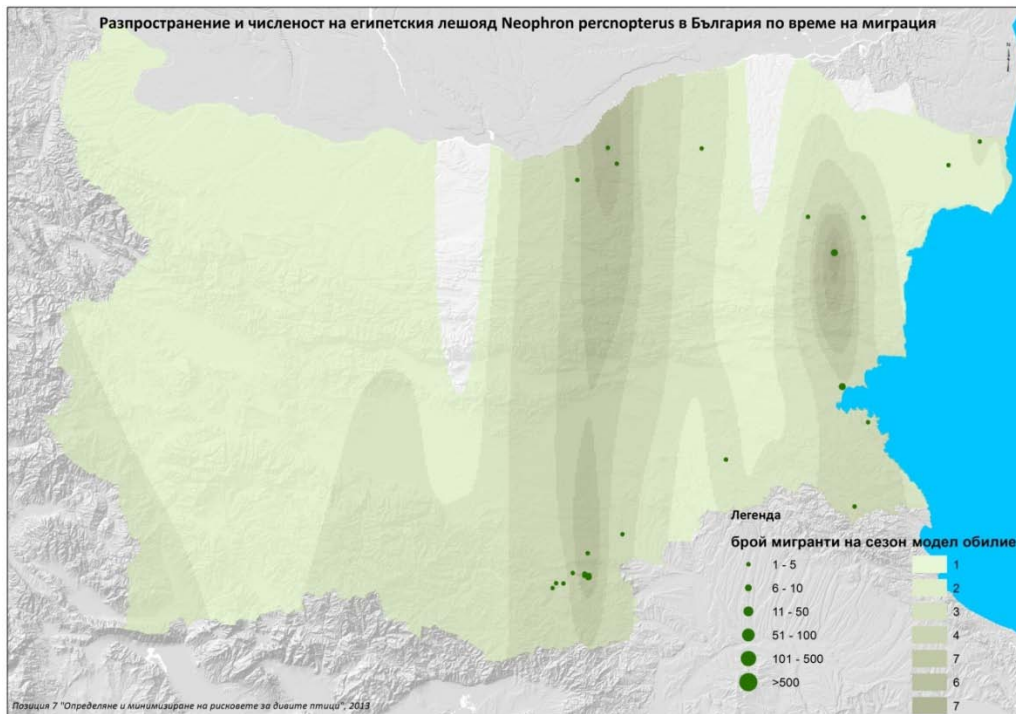
Бежаново (1 инд. (2007 г.). Вероятно са регистрирани птици, завръщащи се към гнездовищата си в Северна България.

От 2012 г. е започнато сателитно проследяване на млади египетски лешояди от гнездовите находища в Провадийско-Роякско плато и Източните Родопи – общо 4 птици. То показва, че преди да мигрират към Африка, птиците се придържат около гнездовищата с и но една от птиците, гнездяща в Провадийско-Роакско плато е скитала по крайбрежието, като е достигнала Българево и Свети Никола в Приморска Добруджа и Долни Чифлик по поречието на Камчия, преди да се отправя на юг.

Фиг. 38 Млад български египетски лешояд със сателитен предавател , осъществяващ следгнездови скитания преди да отлети към Африка (БДЗП, 2013).

По време на проучването на есенната и пролетната миграция в рамките на проекта „Минимизиране на рисковете за дивите птици” са събрани малко данни за миграцията на египетския лешояд. По време на есенна миграция са наблюдавани 2 индивида в Северна България през 2011 г. и 1 индивид в Южна България (Източни Родопи) през 2012 г. По време на пролетна миграция са наблюдавани общо 7 птици, като 6 от тях – в района на Източните Родопи и поречието на Марица и 1 при село Попово (Западна Странджа). Египетските лешояди, регистрирани на наблюдателните точки Любимец и Попово, са поддържали посока съответно запад и югозапад и вероятно са се придвижвали към места за гнездене в България.

Фиг. 39 Разпространение и численост на египетския лешояд в България по време на миграция на база на наличната информация

Характеристика на миграцията

Численост и фронт на миграцията

В последните 6 години египетският лешояд е категоризиран като силно застрашен от изчезване в световен мащаб. Както в останалите страни, така и в България видът стабилно намалява, като в последните години изчезна от повечето си гнездовища в Северна България. По време на пролетна миграция са наблюдавани до 7 индивида (2012 г.) основно в района на Източни Родопи и поречието на Марица. През 2005 г. са наблюдавани 6 мигриращи птици в района на Провадия. Вероятно по време на пролетна миграция се регистрират птиците, завръщащи се към гнездовищата си в България.

До 2005 г. по време на есенна миграция са регистрирани до 10 индивида (Michev et al., 2011), като такава или подобна численост не бе регистрирана по време на полевите проучвания през 2011 – 2012 г. Най-вероятно регистрираните мигриращи през България египетски лешояди са от гнездовищата в България, но е възможно да прелитат и птици от Румъния, Молдова и Кримския полуостров. Това обуславя и факта, установен при различни проучвания, че миграцията на египетския лешояд е съсредоточена основно в източната половина на страната – над Лудогорието и Добруджа в Северна България и между Източните Родопи и Бургас в Южна България.

Интензивност и динамика на прелета

Сезонна динамика

Пролетния прелет започва от средата на февруари (Симеонов и др., 1990) и продължава до втората десетдневка на май. При проучванията на пролетната миграция през

последните 10 години най-рано мигриращи египетски лешояди са наблюдавани на 23.3.2005 г., а най-късно – на 8.5.2012. Повечето птици прелитат до средата на април.

По време на есенна миграция египетски лешояди най-рано са наблюдавани на 2.8.2005 г., а най-късно – на 19.10.2004 г. През 2005 г. повечето наблюдавани птици са мигрирали между 23 август и 11 септември. По време на проучванията през 2011 и 2012 г. отчетените мигриращи египетски лешояди са прелетели в периода между 13 и 23 септември.

Дневна динамика

На база на съществуващите наблюдения не може да се изведе закономерност в дневната динамика на прелета на египетския лешояд. На база проучванията през 2004 и 2005 г. може да се посочи, че по време на есенна миграция птиците са прелитали над наблюдателните пунктове в предобедните и обедните часове, а по време на пролетната миграция - в следобедните часове.

Височинно разпределение на прелитащите реещи птици

На база на съществуващите наблюдения не може да се изведе закономерност във височинното разпределение на прелета на египетския лешояд. Проучванията през 2004-2005 г. и 2011-2012 г. позволяват да се направи извод, че египетските лешояди, както повечето видове, летят в широк височинен диапазон – от 20 до 1100 м. По-голямата част от мигрантите обаче прелитат на височина до 200 м. От общо 30 наблюдавани птици през двата периода на паралелни проучвания само 4 са регистрирани на височина над 500 м, а 7 – на височина между 200 и 500 м.

Миграционни потоци

На база проучванията през 2004-2005 г. и 2011-2012 г. може да се направи извод, че основното направление на прелитащите египетски лешояди по време на есенна миграция е север – юг. По време на пролетната миграция в Източна България основното направление е юг – север, а в района на Западна Странджа и поречието на Марица птиците летят и в посока северозапад и запад.

Използване на района за стационариране и нощуване от реещи птици

Няма данни за нощувки на египетски лешояди по време на миграция.